

Veilig Vangnet

Deelprojecten juni 2006

Naar een gerichte verbetering van de ketenbenadering in de maatschappelijke opvang van daklozen.

Project in het kader van de Sociale Agenda van de Provincie Utrecht

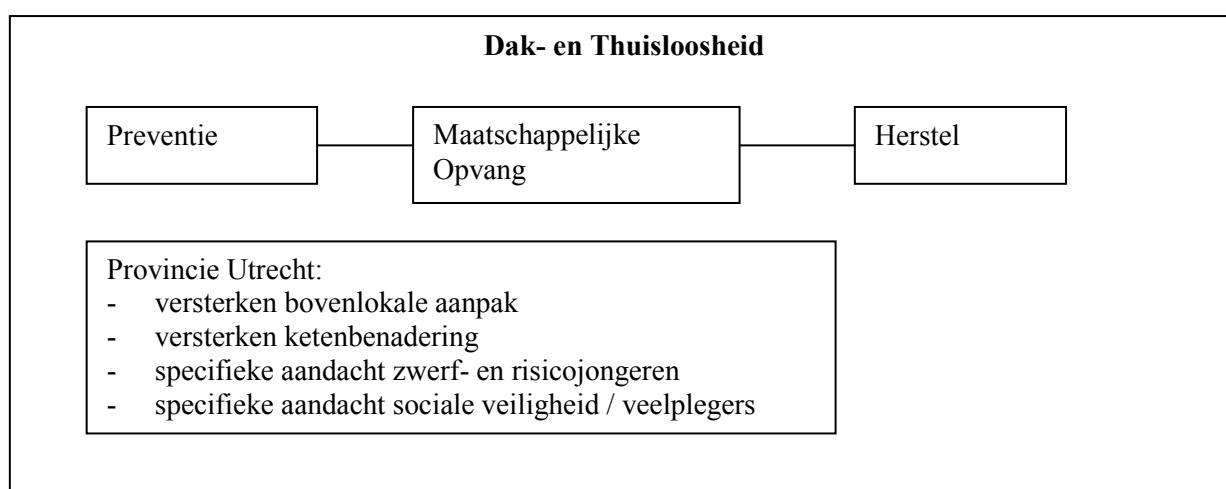
Onderwerp	Toelichting
Projectnaam	Veilig Vangnet
Betreft	Projectplan
Behandelend ambtenaar	V. van Esch
Verantwoordelijk ambtenaar	D. Buckers
Verantwoordelijk bestuurder	A. Kamp
Versie historie	22 juni 2006
Origineel	
Kopie	

1. Doelstelling, voortgang en resultaten project Veilig Vangnet

In 2004 is in nauwe samenwerking met de gemeenten Utrecht en Amersfoort een start gemaakt met het project Veilig Vangnet. Algemene doelstelling van het project Veilig Vangnet is de maatschappelijke opvang van dak- en thuislozen te verbeteren waarmee de sociale veiligheid en leefbaarheid toenemen. In samenwerking met de gemeenten worden daarbij nadrukkelijk twee sporen gevolgd: enerzijds gaat het om een verbeterde signalering en begeleiding van problemen bij dak- en thuislozen, anderzijds om het voorkomen en beheersen van de overlast.

In 2007 moet het project Veilig Vangnet hebben bijgedragen aan de verbetering van de keten in de maatschappelijke opvang ten opzichte van 2003. Concreet betekent dit dat het aantal dak- en thuislozen is afgenomen en dat de overlast is afgenomen.

De projecten die binnen Veilig Vangnet worden uitgevoerd kenmerken zich door het feit dat ze zijn gericht op een ontkokering van verschillende beleidsterreinen en op de uitwerking van een integrale, veelal bovenlokale aanpak.

Om de doelstelling van Veilig Vangnet te kunnen vertalen in concrete resultaten is in 2004 en in 2005 een aantal deelprojecten in uitvoering genomen. In 2006 zal een aantal projecten worden voortgezet en zal een aantal nieuwe projecten in uitvoering worden genomen om de geformuleerde doelstellingen te kunnen realiseren.

Tussentijdse Resultaten

Veilig Vangnet heeft een looptijd van drie jaar en zal in de loop van 2007 worden afgerond

In 2004 en 2005 is in overleg met een groot aantal betrokken partijen een aantal projecten geïnitieerd die een bijdrage moeten leveren aan een verbetering van de maatschappelijke opvang.

De eerste projecten zijn gestart in het najaar 2004. Najaar 2005 heeft besluitvorming plaats gevonden over een tweede tranche projecten. Ondanks de korte looptijd van de projecten kunnen reeds enkele tussentijdse evaluatieve opmerkingen worden gemaakt:

- Bij de start van de Sociale Agenda is er voor gekozen om op een aantal terreinen samen te gaan werken met de *grote steden Amersfoort en Utrecht* omdat daar een belangrijk deel van de sociale problematiek zich concentreert. Deze samenwerking heeft concreet vorm gekregen en vastgesteld kan worden dat deze samenwerking tot positieve resultaten leidt. Zowel op het terrein van concrete projectresultaten als op samenwerkingsniveau tussen de provincie en beide gemeenten.
- De rol van de provincie wordt met name ook zichtbaar bij de verbetering die te constateren is in de samenwerking tussen de *centrumgemeenten en de regiogemeenten*. De verhouding tussen centrumgemeenten en regiogemeenten op het terrein van de maatschappelijke opvang was moeizaam. Binnen het project Veilig Vangnet is zowel de samenwerking tussen Amersfoort en Veenendaal als de samenwerking tussen Utrecht en de regiogemeenten geïntensiveerd.

- Er zijn positieve reacties op het feit dat de provincie zich richt op het *thema maatschappelijke opvang en sociale veiligheid*. Juist omdat de provincie als onafhankelijk middenbestuur de samenwerking tussen verkokerde partijen stimuleert. Zo is in een aantal projecten de samenwerking tussen maatschappelijke opvang, woningcorporaties, politie en justitie aan de orde.
- Een van de aandachtspunten binnen Veilig Vangnet is de preventie van dak- en thuisloosheid. In de samenwerking met de regiogemeenten heeft dit zich vooral vertaald in het opzetten van oggz-meldpunten.
- Ook al zijn de projecten relatief kort van start, er zijn al **concrete resultaten** te melden:
 - in het deelproject 'Op Eigen Benen' worden reeds een tiental zwerfjongeren intensief begeleid naar een zelfstandige woonsituatie;
 - er zijn vier bovenlokale oggz-meldpunten in ontwikkeling. Hier zijn inmiddels 18 gemeenten bij betrokken.
 - het project waarbinnen minderjarige ex-AMA's worden opgevangen en begeleid is zeer succesvol en is inmiddels ook landelijk erkend als 'voorbeeldproject'. 250-300 jongeren zijn intensief begeleid.
 - tussen Amersfoort en Veenendaal zijn structurele afspraken gemaakt over de samenwerking in de komende jaren. Hierdoor kan er in de Valleiregio een sluitende ketenaanpak worden gerealiseerd.
 - In Amersfoort en Utrecht zijn projecten opgestart om door middel van sociale activering, de reïntegratie van dak- en thuislozen te stimuleren. Op jaarbasis wordt het aantal reactiveringstrajecten met 50 plaatsen uitgebreid.
 - Er is een methodiek in ontwikkeling om te voorkomen dat jongeren als gevolg van zwaar middelengebruik afglijden naar een bestaan in de marge en dakloosheid.

2. Uitgangspunten en aanpak 2006

Binnen de plannen voor de Sociale Agenda zijn er voor 2006 opnieuw middelen gereserveerd voor Veilig Vangnet. In totaal is voor 2006 € 626.000 beschikbaar.

Bij de aanpak van dit laatste projectjaar wordt voortgebouwd op de aanpak in de afgelopen jaren. Daarbij gaat het om het realiseren van de vier subdoelstellingen die in overleg met Utrecht en Amersfoort binnen Veilig Vangnet zijn geformuleerd:

- het verbeteren van de bovenlokale/regionale samenwerking in de provincie Utrecht op het terrein van de maatschappelijke opvang van dak- en thuislozen;
- het verbeteren van de ketenaanpak preventie-opvang-herstel;
- het versterken van de aanpak voor de specifieke groep zwerfjongeren;
- het versterken van de ketenaanpak op het terrein van veelplegers/ sociale veiligheid.

In dit laatste projectjaar zullen een aantal nieuwe accenten worden gelegd die aansluiten bij recente ontwikkelingen en bij het kabinetsbeleid (zie o.a. *'Plan van Aanpak verloedering en overlast, ministerie VWS, 2004'*).

De nieuwe accenten die binnen Veilig Vangnet worden gelegd zijn:

- (Nog) meer investeren in de versterking van de ketenaanpak tussen centrumgemeente, regiogemeenten en zorgaanbieders, politie en justitie zodat er een provinciebrede verbetering van de maatschappelijke opvang wordt gerealiseerd. Hierbij gaat zowel om de samenwerking op het terrein van de signalering en dienstverlening als om samenwerking op het terrein van sociale veiligheid. In vergelijking met de eerste projectjaren ligt het accent meer bij het ondersteunen van projecten in of met regiogemeenten omdat daar nog de nodige nieuwe initiatieven moeten worden opgezet.
- Meer aandacht voor de problematiek van zwerf- en risicjongeren en zwerfjongeren. Deze doelgroep heeft een zeer kwetsbare positie. Daar komt bij dat op dit moment de zorg voor en de ondersteuning van deze groep sterk is versnipperd over verschillende 'systemen': de jeugdzorg, de maatschappelijke opvang, het jeugd beleid, politie en justitie-ketens daarbij de verbetering van de aansluiting tussen de jeugdzorg op de maatschappelijke opvang. De provincie kan vanuit Veilig Vangnet een impuls bieden om deze systemen beter te laten aansluiten. Het past ook bij de wettelijke taak van de provincie op het terrein van de Jeugdzorg.

De hierboven beschreven doelstellingen en aanpak op hoofdlijnen zijn vertaald in een gerichte projectmatige aanpak. In dit projectplan worden de nieuwe deelprojecten beschreven die op basis van besluitvorming door GS in juli in uitvoering genomen kunnen worden.

3. Financiën

Voor de ontwikkeling en uitvoering van projecten binnen Veilig Vangnet is voor 2006 in totaal €626.000,- beschikbaar. Financiering vindt plaats onder voorwaarde van co-financiering.

Met deze nieuwe projectvoorstellen is een bedrag gemoeid van € 255.355. Er zijn nog andere projecten in ontwikkeling. Deze projectplannen zullen in het najaar ter besluitvorming worden voorgelegd.

Inzet middelen deelprojecten Veilig Vangnet juni 2006

Versterking en concretisering ketensamenwerking centrumgemeente-regiogemeenten op het terrein van de maatschappelijke opvang	€ 67.615
- Integrale aanpak problematiek zwerf- en risicojongeren	€ 165.000
- Verbetering opvang en begeleiding ex-gedetineerden door de Stichting Exodus	€ 12.740
- Projectbudget (monitoring, PR, organisatie netwerkbijeenkomsten, conferentie, overige kosten)	€ 10.000
Totaal	€ 255.355

Bijlage

Projectbeschrijvingen Veilig Vangnet juni 2006

1. Versterking bovenlokale aanpak

1a. Versterking en concretisering ketensamenwerking centrumgemeenten-regiogemeenten op het terrein van maatschappelijke opvang

Onderwerp	Toelichting
Projectnaam	Versterking en concretisering ketensamenwerking centrumgemeente-regiogemeenten op het terrein van de maatschappelijke opvang
Projectleiding	GGD Midden-Nederland, GGD Eemland
Samenwerkings-Partners	Regiogemeenten, centrumgemeenten, ggz-instellingen, woningcorporaties, instellingen voor maatschappelijke opvang.
Projectinhoud	<p>Doelstelling: het concretiseren van de samenwerking bij het implementeren van een oggz-meldpunt (Midden-Nederland) en het verder implementeren en verbreden van het project ‘Voorkomen huisuitzettingen’(Eemland)</p> <p>Achtergrond: Een van de centrale uitgangspunten van het project Veilig Vangnet is dat de verbetering van de maatschappelijke aanpak alleen maar mogelijk is met een goede bovenlokale aanpak. Daarbij is mede door het project Veilig Vangnet in toenemende mate draagvlak ontstaan voor een nieuwe en passende taakverdeling tussen centrumgemeente en regiogemeenten (die ook past bij de nieuwe WMO). Centrumgemeenten hebben de centrale rol bij daadwerkelijke opvang van dak- en thuislozen. Regiogemeenten hebben met name een preventieve taak bij het voorkomen van dakloosheid en bij het natraject als het gaat om het begeleiden van mensen die vanuit de maatschappelijke opvang in de centrumgemeente terug willen naar hun dorp/gemeente van herkomst.</p> <p>In het kader van Veilig Vangnet is het afgelopen jaar een begin gemaakt met het ondersteunen van de taken van regiogemeenten. In Utrecht-west is een model ontwikkeld voor een oggz-meldpunt. Een dergelijk meldpunt waarin diverse partijen op lokaal/bovenlokaal niveau samenwerken maakt het mogelijk om vroegtijdig kwetsbare burgers/zorgmijders te signaleren en hen toe te leiden naar geschikte ondersteuning/behandeling. De GGD_Midden Nederland zal in overleg met de verschillende gemeenten het model voor het oggz-meldpunt implementeren voor alle gemeenten in de regio. In Eemland is een begin gemaakt om de succesvolle aanpak van de gemeente Amersfoort om huisuitzettingen te voorkomen, te verbreden naar de regiogemeenten in Eemland. Deze aanpak zal worden voortgezet. Daarnaast zal een ontwikkeltraject worden gestart om op het bredere terrein van de oggz in Eemland de samenwerking te intensiveren.</p> <p>Resultaten:</p> <ul style="list-style-type: none"> - implementatie-afspraken over de brede invoering in Midden-Nederland van een oggz-meldpunt. Dit leidt tot een vroegtijdige signalering en toeleiding naar ondersteuning/behandeling van kwetsbare burgers - implementatie van het VIA-project (voorkomen huisuitzettingen) in Eemland
Tijd	De looptijd van de eerste fase van de projecten zijn een half jaar. Op basis van de resultaten van de eerste fase zal besluitvorming plaats vinden over de concrete invulling van het vervolgtraject
Financiën	<p>Kosten</p> <p>Kosten totale project:: € 157.800</p>

	<p>Financiering:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Provincie Utrecht € 67.615 - Overige partijen € 90.195
Evaluatie	De resultaten van het project zullen worden vastgelegd in een eindverslag en in concrete samenwerkingsafspraken.

2. Integrale Aanpak problematiek zwerf- en risicojongeren

Onderwerp	Toelichting
Projectnaam	Naar een integrale aanpak problematiek zwerf- en risicojongeren
Projectleiding	Provincie Utrecht
Samenwerkingspartners	Gemeenten, Bureau Jeugdzorg, maatschappelijke opvanginstellingen, onderwijs, instellingen van de sector jeugd-ggz en jeugd-lvg, jeugdzorg instellingen
Projectinhoud	<p>Doelstelling: het versterken van de ketensamenwerking op het terrein van zwerf- en risicojongeren</p> <p>Achtergrond: Een belangrijk speerpunt binnen Veilig Vangnet is de doelgroep risico- en zwerfjongeren. Deze doelgroep heeft een zeer kwetsbare positie. Daar komt bij dat op dit moment de zorg voor en de ondersteuning van deze groep sterk is versnipperd over verschillende ‘systemen’: de jeugdzorg, de maatschappelijke opvang, het jeugdbeleid, de jeugd-ggz en jeugd-lvg, politie en justitie-ketens. Vanuit het project Veilig Vangnet is in het najaar van 2005 een quick-scan uitgevoerd (bureau van Montfoort) naar knelpunten in de aansluiting jeugdzorg-maatschappelijke opvang. Uit deze quick-scan komt o.a. naar voren:</p> <ul style="list-style-type: none"> A) Er is onvoldoende sprake van ketenzorg voor risico- en zwerfjongeren. Er is geen duidelijke keten in het hulpverleningsaanbod. Er is ook geen sprake van een keten preventie- opvang- herstel. B) Dit heeft o.a. tot gevolg dat de doorstroom uit de opvangvoorzieningen onvoldoende is. C) Een goede overdracht tussen jeugdzorg en de maatschappelijke opvang wordt gemist. Een groot deel van de zwerfjongeren heeft een verleden in de jeugdzorg. Het aanbod van de jeugdzorg sluit niet altijd naadloos aan op het aanbod in de maatschappelijke opvang. D) Verschillende systemen (jeugdbeleid, jeugdzorg, maatschappelijke opvang) functioneren naast elkaar. Hierdoor is er geen sprake van een duidelijke regie ten aanzien van de doelgroep risico- en zwerfjongeren. E) De leeftijdsgrens die bepalend is voor de jeugdzorg belemmert de ontwikkeling van een samenhangend aanbod op het terrein van wonen-opleiding-opvang etc. De leeftijd van de jongeren zou minder een grens moeten zijn. F) Jeugdzorg sluit niet altijd aan op de type vraag van de doelgroep risico- en zwerfjongeren. Bij deze groep is de vraag in eerste instantie praktisch van aard (huisvesting, inkomen, dagbesteding). Nadat er aan deze voorwaarden is voldaan staan de jongeren open om hun problemen op emotioneel, psychosociaal en psychisch vlak aan te pakken. G) Over het aantal minderjarige zwerfjongeren bestaan geen exacte gegevens. H) Wanneer de jeugdigen op 18 jarige leeftijd de jeugdzorg uitstromen dan blijkt vaak dat ze na een jaar een terugval krijgen en weer voor dezelfde problemen komen te staan. Vanuit ketenzorg zou zoveel mogelijk voorkomen moeten worden dat de jeugdigen een terugval krijgen. In dat opzicht zou een ‘warme’ overdracht vanuit jeugdzorg naar maatschappelijke opvang en afstemming in goede nazorg hieraan een bijdrage leveren. <p>Aanpak: Om aan deze knelpunten op te lossen zal de provincie in het kader van Veilig Vangnet een aantal gerichte activiteiten ondernemen die gericht zijn op het ontwikkelen en implementeren van een integrale aanpak op het vlak van preventie-</p>

opvang en herstel.

Aanpak gericht op de keten van preventie-opvang

1. In overleg met Bureau Jeugdzorg, de verschillende instellingen voor maatschappelijke opvang en de gemeenten zal een aanpak worden uitgewerkt voor het verbeteren van de informatie-uitwisseling en de nazorg. Hiermee wordt bevorderd dat instellingen in de maatschappelijke opvang waar jongeren terecht komen, veel eerder en beter zijn geïnformeerd over de problematiek en de achtergronden van de jongeren. Op basis hiervan kan de hulpverlening veel gericht worden ingezet. Daarbij wordt tevens nagegaan of er voor jongeren met een 'hoog' risicoprofiel een 'signaleringsstelsel' en/of begeleidingsstructuur kan worden ontwikkeld om te voorkomen dat jongeren die uitstromen uit de jeugdzorg een terugval krijgen en uiteindelijk belanden in de maatschappelijke opvang.

2. In samenwerking met de De Baanbreker, school voor praktijkonderwijs in IJsselstein en de woningcorporatie zal een 'simulatiehuis' worden ontwikkeld. In dit simulatiehuis worden kwetsbare leerlingen beter voorbereid op zelfstandig en of begeleid wonen in een huis en in een buurt. Daarmee wordt voorkomen dat zij door onkunde overlast gaan bezorgen of gaan zwerven op straat. De ervaringen en de ontwikkelde methodiek stelt de Baanbreker beschikbaar voor andere scholen voor praktijkonderwijs in de provincie Utrecht.

Aanpak gericht op keten opvang-herstel

3. Met Singelzicht, de nieuwe opvanginstelling voor zwerf- en risicojongeren, zal een gerichte ondersteuningsvorm worden ontwikkeld voor een specifieke groep zwerfjongeren waar op dit moment geen passend aanbod voor is. Een gerichte aanpak en methode zal worden ontwikkeld voor jongeren met een justitiële achtergrond.

4. In overleg met de gemeente Utrecht, de Utrechtse woningcorporaties en de ROC's zal een ontwikkeltraject worden gestart om te komen tot 'Kamers Met Kansen'. In een dergelijke voorziening kan voor de groep risicojongeren een integraal aanbod worden geboden van wonen, zorg, leerwerktrajecten en ondersteuning. In staat kan worden gesteld leerlingen. In een aantal andere plaatsen in Nederland bestaan al dergelijke voorzieningen. Dit deelproject heeft als doel na te gaan of en op welke wijze een dergelijk aanbod in Utrecht kan worden ontwikkeld.

5. Het ontwikkelen van een meer doorlopend aanbod voor de kwetsbare groep jongeren die uit de jeugdzorg komen: de mogelijkheid moet worden onderzocht of er behoefte is aan een doorlopend aanbod voor jongeren die de jeugdzorg uitstromen, maar feitelijk nog niet 'klaar' zijn om zelfstandig deel uit te maken van de samenleving. Een dergelijk aanbod bestaat al in beperkte mate, nagegaan moet worden of uitbreiding van dit aanbod wenselijk is en dat hiermee een zinvolle bijdrage wordt geleverd aan het voorkomen van terugval.

Resultaten:

- een betere informatieoverdracht tussen jeugdzorg en maatschappelijke opvang waardoor jongeren beter worden begeleid
- een methodiek om jongeren met een justitiële achtergrond te begeleiden in Singelzicht.
- een simulatiehuis voor 72 kwetsbare jongeren op jaarbasis
- een haalbaarheidsstudie/ontwikkelingsplan voor de invoering van "Kamers met Kansen" in Utrecht
- een methodiek voor een doorlopend aanbod voor risicojongeren in de leeftijd van 16-23

Tijd	De verschillende deelprojecten worden afgerond in 2006/2007. Op basis van de resultaten van de eerste fase zal besluitvorming plaats vinden over de concrete invulling van mogelijke vervolgtrajecten.
Financiën	<p>Kosten Kosten totale project:: € 410.000</p> <p>Financiering: - Provincie Utrecht €165.000 - Overige partijen € 245.000</p>
Evaluatie	Van de verschillende deelprojecten worden projectresultaten en eindproducten gepresenteerd. De effecten worden gemeten in de Veilig Vangnet-monitor

